

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzük 'ün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Kezban KONUKÇU

İstanbul Milletvekili

Türkiye kamuoyunda yeniden bir "çözüm süreci" veya "diyalog" döneminin konuşulduğu ve barış müzakerelerinin potansiyel olarak gündemde olduğu bir zaman diliminde, ülkenin farklı kentlerinde (İzmir, Mersin, İstanbul, Siirt, Hakkari vb.) Kürtçe şarkılar eşliğinde halay çeken, Kürtçe müzik dinleyen veya düğünlerde eğlenen yurttaşların "terör örgütü propagandası" iddiasıyla gözaltına alınması ve tutuklanması olası bir barış ve çözüm ortamına hazırlık yerine, gerilimi tırmandıran ve toplumsal kutuplaşmayı derinleştiren bir atmosfer yaratmaktadır. Kürtlerin geleneksel kıyafetlerinden kültürel etkinliklerine, müziğinden düğünlerine, özel yaşam alanlarından siyasetine kadar uzanan bu düşmanlık hali daha da derinleşirken yargı da bu sürecin bir parçası haline getirilmiş ve Kürtçe şarkılar eşliğinde halay çekmek suça gerekçe sayılmıştır.

İzmir'in Menemen ilçesinde bulunan Haldun Koşay Anadolu Lisesi'nde okuyan öğrencilerin Kürtçe halay çekerken çekilen görüntülerinin ırkçı hesaplarca hedef gösterilmesinin ardından, 1 öğrencinin gece yarısı evinden, 5 öğrencinin ise ailelerine dahi haber verilmeden ders esnasında okullarından gözaltına alınması bu kaygı verici durumun en güncel örneğidir. Asarlık Polis Merkezi Amirliği'ne götürülen öğrencilerin ifade işlemlerinin ardından 5 öğrencinin serbest bırakıldığı 1 öğrencinin ise 'propaganda yaptığı' iddiası ile tutuklandığı, 6 öğrenci ve okul yönetimi hakkında idari soruşturmanın da başlayacağı bilgisi basında yer almıştır.

Bu olay, yalnızca birkaç öğrencinin maruz kaldığı bir keyfilik değil, yıllardır devam eden Kürt kimliğine ve kültürel ifadelerine yönelik baskı politikalarının güncel bir yansımasıdır. Kürt halkının diline, kültürüne ve kimliğine yönelik ayrımcı uygulamalar maalesef eğitim kurumlarından kamusal alanlara kadar birçok düzlemde varlığını sürdürmektedir.

Nitekim, 2023 yılında Diyarbakır'da "Kürtçe şarkı söylediği" gerekçesiyle müzisyenlerin sahneleri iptal edilmiş, bazı sanatçılar hakkında idari işlemler başlatılmıştır. 2022 yılında Batman'da bir okulda öğrencilerin Kürtçe tiyatro oyunu yasaklanmıştır. Yine geçtiğimiz yıllarda birçok belediyede, Kürtçe tabelalar idari kararlar kaldırılmış, Kürtçe kurslar ve kültür merkezleri kapatılmıştır. Festivallerde, konserlerde ya da sosyal medya paylaşımlarında Kürtçe müzik kullanan yurttaşlara yönelik gözaltılar kamuoyuna sıkça yansımıştır. Bu örnekler Kürtçenin ve Kürt kültürel kimliğinin meşru kamusal varlığının hedef alındığı yapısal bir yaklaşımın sürekliliğini ortaya koymaktadır. Haldun Koşay Anadolu Lisesi'nde yaşatılan bu durum zihniyetin eğitim alanına kadar indiğini gözler önüne sermektedir.

Gençlerin müzik ve dans yoluyla kendi kültürleriyle bağ kurması kriminal bir eylem olarak değil, toplumsal zenginliğimizin bir ifadesidir. Bu olaylar, Kürtçenin kamusal alandaki varlığına dönük sistematik bir baskının göstergesidir. Kürtçe müzik dinlemek, Kürtçe konuşmak, halay çekmek ya da kendi kültürünü yaşatmak suç değildir, insan olmanın ve kimliğini sahiplenmenin en doğal hakkıdır. Öğrencilerin kültürel kimliklerini özgürce ifade etme hakkı, hem Anayasa'nın 42. maddesinde güvence altına alınan eğitim hakkının hem de Türkiye'nin taraf olduğu Uluslararası İnsan Hakları Sözleşmelerinin bir gereğidir.

Bu bağlamda;

1. Menemen Haldun Koşay Anadolu Lisesi'nde okuyan öğrenciler kimin talimatıyla gözaltına alınmıştır? Bu göz altıların yasal gerekçesi nedir?
2. Bir öğrencinin gece yarısı evine yapılan baskınla gözaltına alınması hangi somut güvenlik gerekçesine dayanmaktadır?
3. Gözaltı işlemleri sırasında (gece yarısı ev baskını, ders sırasında okuldan alınma vb.) iddia edilen usulsüz uygulamalar hakkında soruşturma başlatılmış mıdır?
4. Gözaltına alınan öğrencilere yönelik başlatılan soruşturma veya davanın seyrinde, öğrencilerin hangi kültürel eylemi veya Kürtçe pratiği suçlamaya temel teşkil etmiştir? Kendi anadilinde halay çekmek bir suç unsuru olarak mı değerlendirilmektedir?
5. Kürtçe müzik eşliğinde halay çekmenin "suç unsuru" olarak değerlendirilmesinin hukuki dayanağı nedir?
6. Gözaltına alınan ve 'propaganda yaptığı' iddiası ile cezaevine gönderilen öğrencinin hangi eylemleri bu suçlamaya gerekçe gösterilmiştir?
7. Bu göz altıların, öğrencilerin sosyal medyada ırkçı hesaplar tarafından hedef gösterilmesinin ardından gerçekleşip gerçekleşmediği araştırılmış mıdır?

8. Okul yönetiminin veya İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'nün bu süreçte herhangi bir yönlendirmesinin veya onayının olup olmadığı soruşturulmuş mudur?
9. Öğrencilerin görüntülerini sanal medyada hedef göstererek ırkçı nefreti körükleyen, öğrencilerin sosyal medya üzerinden ırkçı nefret kampanyalarına maruz bırakan, kişisel bilgileri ifşa eden hesaplar hakkında herhangi bir yasal işlem başlatılmış mıdır?
10. Bu olay sonrası öğrencilerin eğitim haklarının kesintiye uğramaması adına herhangi bir psikolojik veya hukuki destek mekanizması oluşturulmuş mudur?
11. Son üç yıl içerisinde Türkiye genelinde, Kürtçe şarkılar eşliğinde halay çeken, Kürtçe müzik dinleyen veya sosyal medyada bu tür içerikleri paylaşan kaç kişi "terör örgütü propagandası/ "propaganda" iddiasıyla gözaltına alınmış veya tutuklanmıştır? Bu tür eylemlerin suç sayılması, Kürt kültürünü kriminalize etme politikasının bir parçası mıdır?
12. Kürt yurttaşların kendi kültürel haklarını ve ana dillerini kamusal alanda özgürce kullanmalarını engelleyen bu politikaların temel amacı nedir?
13. Kürt ve diğer azınlık kimliklerine yönelik nefreti ve ayrımcılığı körükleyen bu tür paylaşımlara karşı Bakanlığınız herhangi bir tedbir almayı düşünmekte midir?
14. Hükûmet olarak Kürt vatandaşların kültürel haklarını ve anadillerini ayrımcılığa uğramadan özgürce yaşayabilmeleri ve olası bir çözüm/diyalog zeminine güvenle yaklaşabilmeleri için, geçmişteki ve son dönemdeki tüm baskı örneklerini de dikkate alarak, Kürtçenin kamusal alanda güvenle kullanılabilmesi için Bakanlığınız somut ve güven tesis edici adımlar atmaya yönelik çalışmalar yapmayı planlamaktadır?